

מכונת רעל תוצרת USA

מתוך הקהילה היהודית בארה"ב התומכת בישראל, צמחו שני ארגונים קיצוניים, שמובילים מחאות חריפות נגד ישראל והציונות. הסכנה הגדולה: ההשפעה שלהם על התקשורת והצעירים | עופר צ'יזיק וציפי שמילוביץ | עמ' 6

צילום: איי.אף.פי

ישראל לא ביתנו

על רקע התמיכה הכמעט מוחלטת של יהדות אמריקה בישראל במהלך המלחמה בעזה, בולטים במיוחד הארגונים היהודיים האנטי־ישראלים שהולכים ומקצינים את עמדותיהם. למרות שבינתיים הם מסתפקים בהפגנות קטנות אך רועשות, הסכנה האמיתית טמונה בהשפעתם על דעת הקהל ובמיוחד על הצעירים היהודים בארה"ב. אלה הארגונים שצמחו מתוך הקהילה היהודית בארה"ב ועכשיו מאיימים לפלג אותה

עופר צ'יזיק

בהמשך ל־16 שנים של מצור ישראלי, לוחמים פלי־סטינים מעזה פתחו במתקפה בלתי צפויה. ממשלת ישראל אולי הכריזה מלחמה רק הרי־גע, אבל המלחמה שלה נגד הפלסטינים החלה לפני 75 שנה. האפרטהייד והכיבוש הישראלי – והשותפות של ארצות־הברית בהם – הן המקור לכל האלימות הזו". כך תיארו בארגון היהודי האנטי־ציוני Jewish Voice for Peace (בראשי תיבות – JVP), קול יהודי לשלום, את טבח 7 באוקטובר בה צהרה מאותו היום. ב־10 באוקטובר, שלושה ימים בלבד לאחר הטבח, נמסר בהצהרה מארגון IfNotNow: "הצהרות ופתרונות רדי־צדדיים שמתייחסים רק לאבדות בישראל לא מועילים לעצירת שפיכות הדמים. איפה אלו עם האומץ והלב לדבר על חיי פלסטינים שאבדו ובתים שנהרסו היום על ידי מוסטסי ישראלים? או על הקונספט של כיבוש מתמשך ומצור שיצר את המשבר הזה?"

מדובר בארגונים אמריקאיים שמגדירים את עצמם יהודיים ומייגנים, לתפיסתם, עמדות של רבים בקהילה היהודית השנייה בגודלה בעולם, כמעט כמו זו שבשישראל. ההשפעה התקשורתית שלהם רבה – רק בחודשים האחרונים זכורות המחאות של JVP באי של פסל החירות והחסי־מה שלהם בכלל, וזו של יהדות אמריקה בפרט, למסוכנת במיוחד כשהיא מחלחלת לדעת הקהל העולמי בכלל. ב־2018 התעוררה סערה כשפי־סטינים ערעלו להאמין לנרטיב השגוי שארגונים אלו מתווים. אבל איך הגענו למצב שארגונים יהודיים פועלים ככה חוסר סולידריות לאחיהם?

צילום: נעמה

ד"ר זר רביב: "בהקשר החברתי־פוליטי של מדא מול מדוכא, היהודי הליברלי הפרוגרסיבי, שאין לו מספיק ידע על מה שקורה בישראל, מאמץ את התפיסה של הסובבים אותו ויחד איתה את הזיהוי של הפלסטינים כאנדרדוג"

עליהם. הם עושים העתק־הרבך מקולוניות של אירופה ומשליכים את זה על התנועה הציונית". **או הבעיה מתחילה בחינוך?** "באישורו מקום, ההקשר הרחב ביותר שבו יהודים צעירים מבינים את הציונות כערך הלך־לאיבוד. לא ניתן לדון כלל בציונות מבלי לע" שות הבחנה ברורה בין התנועה הציונית והערך הציוני. הרצל היה אבי התנועה הציונית – אברהם אבינו היה אבי הערך הציוני. עלינו להשיב את הציונות למעמדה המכונן באתוס היהודי, כדי שלא תאבד לחלוטין ברורות הבאים".

שורשי ההתנגדות

הרעיון של התנגדות יהודית לציונות אינו חדש. ד"ר דויד ברק־גורודצקן, ראש תוכנית רוד־רמן ללימודי יהדות ארצות־הברית באוניברסיטת חיפה (וגילוי נאות – המנחה של התזה שלי, ע"צ), טוען שהתשתית לאיראולוגיה של ארגונים כמו IfNotNow ו־JVP קיימת עשרות שנים: "עד הצהרת בלפור ב־1917 יהדות אמריקה ברובה לא הייתה ציונית. לאורך שנות ה־20 וה־30 ישנו שניו מסרים, אך לאורך השנים, גם כשיהדות אמריקה עוברת מהפך ביחס לציונות, עדיין נשמר קו שמתנגד לה.

"בעקבות הקמת גוש אמונים ב־1973 נוסד בארה"ב ארגון 'ברירה', שקידם נכונות פוליטית לפלסטינים. הוא נסגר אחרי כמה שנים, אבל

"לנועם לא שוב - עבור אף אחד". מחאה נגד ישראל על אי פסל החירות

צילום: איי.אף.פי

מהווה רקע ותשתית להתנגדות היהודית־ליברל לית לציונות, שמבוססת על תפיסה של היהדות כדת של מוסר וצדק חברתי. לפי התפיסה הזו, היסוד של להיות יהודי הוא להיות חיים מוסריים בהקשר הפוליטי, כאלה שמקדמים שוויון בין לאומים וקבוצות שונות, בניגוד לפרטיקולריות או לאומיות יהודית.

"בשנות ה־60, עם התפתחות התנועה לזכויות האזרח, יהודי אמריקה העמידו במרכז תפיסת העולם שלהם את הרעיון של 'תיקון עולם', שהפך למושג חזינוכי המארגן והמרכזי של היהודים האמריקאים בבתי הכנסת, במחנות הקיץ ובאוניברסיטאות – המוסדות המרכזיים בסוציאליזציה של יהדות אמריקה. חשוב להבין שיהודים ליברלים אמריקאים רבים, כפרט הצעירים שבהם, נמצאים במתח מתמיד בין ההוויית האלה, בפרט כשהם נדרשים להתמודד עם מה שקורה במקמפוסים האמריקאים וברשתות החברתיות".

איך נוסדו הארגונים האלה? "JVP הוקם ב־1996, והמנהיגות שלו צמחה ברובה מתוך הרבנים של התנועות הליברל ליות בארצות־הברית. אחת הפעולות הראשונות שלהם הייתה עריכת סדר פסח שבמרכזו הועמדו הדיון בחירותם של הפלסטינים והטענה שכל עוד 'כולנו' לא חופשיים אף אחד איננו חופשי. הם משלבים בין פולחן, מסורת וטקסטים יהודיים לבין ערכים ליברליים ופוליטיקה פרוגרסיבית. IfNotNow, שהוקם ב־2014, הוא ארגון

מפגינים חוסמים את תחנת הרכבת המרכזית של מנהטן

של חמאס והוצאו מחוץ לחוק בחלק מהקמפוסים בארה"ב – לארגוני שמאל ציוני יהודי אמריקאי אחרים. לארגונים כמו JStreet ואחרים יש מידה מסוימת של ביקורתיות כלפי מדינת ישראל, כזו שתמיד הייתה והיא אף רצויה ומקובלת בין קהילות יהודיות שונות שמשפיעות זו על זו". למרות המעורבות של רבנים ורבות ליברליים בעשייה של הארגונים הללו, דווקא מי שמוביל את הורם הליברלי הגדול ביותר, נשיא התנועה הפרופרמית הרב ריק ג'ייקובס, מדגיש את המר־

הרב ריק ג'ייקובס | צילום: URJ / Jil Peltzman

חק האיראולוגי בין הארגונים: "הם לא מכירים בתנועה הרפורמית, כי אנחנו ארגון ציוני גאה. אנחנו התנועה הגדולה ביותר, או חלק קטן מהם אולי גדלו בתנועה או ממונות שלנו, אבל התנועה הרפורמית היא ציונית. ישראלים רואים תמונות של הנשים שלובשות טליתות ועושות מחאות – וחושבים שזה אנחנו. זה לא אנחנו. חזרתי עכשיו מכינוס של ארגון הרבנים של התנועה בהשתפות יותר מ־400 רבנים – אף אחד מהם לא מעורב ב־JVP או IfNotNow".

מה שהרב ג'ייקובס מצביע עליו פותח צהר לדיון מורכב יותר על שאלת הייצוג של הארגון נים הללו. לפי אתר JVP, לארגון ישנם 747,803 תומכים וחברים. לפי דיווח בסוכנות הידיעות AP מאמצע נובמבר, ב־IfNotNow טוענים שיש להם עשרות אלפי חברים ותומכים. אלא שטלענת אריק פינגרהאט, נשיא ומנכ"ל ארגון הפרדציות היהודיות בצפון אמריקה (ארגון הגג של הקהילות היהודיות ביבשת), המציאות היא קצת אחרת: "הם לא חלק מהקהילה היהודית המאורגנת בשום דרך. הם לא כלולים בדיונים, הם

זהות במשנב

האיום המרכזי על דור ההמשך של יהדות אמריקה הליברלית הוא לא הארגונים האנטי־ציוניים, אלא הקושי של הצעירים להזדהות עם מה שישראל הפכה להיות

||| ציפי שמילוביץ, ניו־יורק

לפני כמעט עשור זכה השיח חקן מיילק ראגלס בפרס קרן בראשית היוקרת, המוענק ליהודים רבי עשייה בעיקר בתחום התרבות. בראיון שהעניק ל"ידיעות אחרונות" לקראת קבלת הפרס דיבר ראגלס, בוהרית המתבקשת, על המ"כ כשולים המוצבים בפני מי שמגדירים עצמם יהודים, אבל לא מוכרים כאלה על פי ההלכה האורתודוקסית. למי של הוא, בן לאב יהודי, קירק ראגלס, ואמא נוצרייה. "יש כל כך מעט יהודים בעולם, אנחנו צריכים לקבל את כל מי שרוצה להיות כזה", אמר ראגלס. הוא לא התכוון להזהיר, אבל בדיועכו זו היתה אזהרה.

הבעיה ארוכת הטווח של ישראל עם דור ההמשך של יהדות אמריקה הליברלית היא לא בקרב ארגונים אנטי־ציוניים קיצוניים – אלה עדיין שוליים שבשוליים – אלא עם יהודים שמגיעים מכל מיני רקעים, תומכים במדינת יש־ראל, אבל התרחקו ממנה יותר ויותר כי לא יכולו להזדהות עם מה שהיא הפכה להיות במאה ה־21.

הצעירים האלה נמצאים מאז 7 באוקטובר במשבר קיומי ממש. הם נקרעים בין אנטישמיות שמכותה לא ראו בחייהם הבטוחים באמריקה, לתי־חושט בגידה מצד מי שהחשיבו כבני ברית לערכים פרוגרסיביים, לתמונת המזוועות שמגיעות מהמלחמה בעזה. זו סיטואציה שפותחת לישראל דלת שכתב גראתה סגורה להבק בחזרה להם יהדות אמריקה הליברלית. השאלה היא אם יש בארץ מי שמוכן לעשות את זה.

לא חלק מקבלת ההחלטות, ואין להם השפעה על הקהילה היהודית, שמגנה את ההתנגדות שלהם. במקרים רבים הפעילות שלהם אפילו לא יהודית. הם משתמשים בשם 'יהודי' כדי לקבל את הכותרת שבסוף ישראלים רואים – 'ארגונים יהודיים נוקטים עמדה אנטי־ציונית'. אבל הם לא ארגון יהודי וגם לא ארגון גדול. הם הצטרפו למי האות אחרות נגד ישראל כדי להראות שיש להם תמיכה יהודית, אבל הם לא גדולים במספרים או בהשפעה. עם זאת, מאז 7 באוקטובר הם פועלים בצורה מועזת ומסייעים לאיב באופן תדיר. ●